

INNST. NYSALDERING 2020 OG STATSBUDSJETTET 2021 – NTOS OPPSUMMERING

Dato: 18.12.2020

STATSBUDSJETTET 2020, NYSALDERING

Familie- og kulturkomiteen avga 10. desember Innst. 181 S (2020-2021) om Prop. 51 S (2020-2021) Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kulturdepartementet som ble behandlet i Stortinget 17. desember.

KAP 323 POST 77 TILSKUDD TIL KULTURINSTITUSJONER IFB. COVID-19

Det er kun SV som har en merknad til forslaget om å øke driftstilskuddene til enkelte musikk- og scenekunstinstitusjoner og museer på Kulturdepartementets budsjett med til sammen 60 mill. kroner.

SVs merknad er i tråd med NTOs høringssvar til retningslinjene som ble sendt med kopi til familie- og kulturkomiteen og direkte til enkeltmedlemmer ettersom proposisjonen ikke informerte Stortinget om forutsetninger og føringer som kom inn i Kulturdepartementets retningslinjer.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det under kapittel 323 post 77 Tilskudd til kulturinstitusjoner ifb. covid-19, kan overføres vises til at det foreslås å øke driftstilskuddene til enkelte musikk- og scenekunstinstitusjoner og museer på Kulturdepartementets budsjett med til sammen 60 mill. kroner, og at dette tilskuddet forutsetter drift, og blant annet kan benyttes til digital formidling. Det er dette medlem positiv til, men vil understreke at det er avgjørende at det ikke legges føringer i ordningen som påvirker institusjonenes kunstneriske valg ved programmering og produksjon.

KAP 325 POST 85 GAVEFORSTERKNINGSORDNING

I Prop. 51 S (2020-2021) er det foreslått en særskilt bevilgning på 160 mill. kroner for å dekke søknader om gaveforsterkning fremmet i 2020, og som ikke allerede er dekket av spillemidlene.

Forslaget støttes av flertallet, men AP og SV er mot bevilgningen:

AP:

Regjeringens forslag om økt gaveforsterkningsordning for 2020 med 160 mill. kroner på kap. 325 ny post 85 støttes ikke.»

SV:

Dette medlem mener det er svært uheldig at gaveforsterkningsordningen må kompenseres med så store midler i et år der kulturlivet er i en krise. Gaveforsterkningsordningen er en skjev og lite treffsikker ordning, og dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti en rekke ganger har foreslått å avvike ordningen. Dette medlem mener i midlertid det er bedre at ordningen er rammefinansiert, enn dagens praksis med store etterslep. Ideelt sett burde ordningen avvikles fra 2021.

STATSBUDSJETTET 2021

Familie- og kulturkomiteens avga 11. desember Innst. 14 S (2020-2021) om bevilgninger over statsbudsjettet, kapitler under Kulturdepartementet (Prop. 1 S (2020-2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020-2021)) som ble behandlet i Stortinget 17. desember.

Nedenfor følger en oppsummering av tilrådninger og merknader knyttet til større saker som faste fordelingsnøkler, overføring av ansvar for tilskudsforvaltning til Kulturrådets direktoratlinje, ABE-reformen samt gaveforsterkningsordningen.

Innstillingen inneholder også flere positive merknader om enkeltmedlemmer som er i tråd med NTOs innspill. I oppsummeringen har vi kun tatt med komité-/flertallsmerknader og *forslag* fra mindretallet, men ikke mindretallsmerknader.

ØKONOMISKE RAMMER

Med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og FrP, ble ABE-kuttet økt fra 0,5 til 0,6 pst. Innenfor rammeområde 3 utgjør dette 2,307 mill. kroner.

Kuttet rammer etatene på Kulturdepartementets budsjett, men ikke tilskuddsinstitusjonene.

Blant NTOs medlemsvirksomheter fører det til en reduksjon i Riksteatrets driftstilskudd på 100 000 kroner (01-posten). Bevilgningen til Riksteatrets turnevirksomhet (post 21) er ikke omfattet.

I tillegg ble kulturfondet redusert med 10 millioner kroner. Etter budsjettforliket ble det imidlertid gjort kjent at Kulturdepartementet omdisponerer 40 millioner kroner fra kompensasjons- og stimuleringsordningene ifb Covid-19 i inneværende års budsjett til kulturfondet. Dette er midler som kan overføres til 2021. Det betyr at kulturfondet i realiteten er styrket med 30 mill. kroner ift. regjeringens opprinnelige budsjettforslag.

Utover dette er det ingen endringer i de økonomiske rammene for NTOs medlemsvirksomheter.

FASTE FORDELINGSNØKLER

Det er gledelig å konstatere at faste fordelingsnøkler videreføres slik NTO har jobbet for.

Komiteen er i denne saken delt i en flertallsmerknad (H, FrP, KrF) og en mindretallsmerknad (AP, SV, SP).

Flertallsmerknaden er delvis begrunnet med Covid-19, og det er presisert at ordningen videreføres i 2021. I merknaden er det likevel ingen problematisering av ordningen som peker i retning av et nytt forslag om å avvike den på et senere tidspunkt.

I mindretallsmerknaden kritiseres forslaget om å avvike ordningen på prinsipielt grunn. I tråd med NTOs uttalelse bes det også om at arbeidet med å få på plass en revidert kulturlov prioriteres og at innsatsen for å bedre samarbeidet mellom forvaltningsnivåene forsterkes. I tillegg kritiseres prosessen.

Med betydelig motstand mot ordningen hos KS og blant fylkeskommuner, er det like fullt behov for at NTO jobber videre for å opprettholde ordningen.

OVERFØRINGER FRA DEPARTEMENTET TIL KULTURRÅDETS DIREKTORATLINJE

Etter Stortingets behandling av statsbudsjettet opprettholdes forslaget om å overføre det administrative ansvaret for forvaltningen av tilskuddet til NTO-virksomhetene på dagens 78-post til Kulturrådets direktoratlinje, mens Norsk Scenekunstbruket overføres til ny/omdøpt post 78 (barne- og ungdomstiltak). Likeså opprettholdes overføringen av DansiT og Bærum Kulturhus fra Norsk kulturfond til direktoratlinjen.

Høyre og KrF støtter departementets forslag om overføring av større ansvar for den administrative tilskuddsforvaltningen til underliggende virksomheter, men merker seg «at organisasjoner og institusjoner som berøres av disse flyttingene signaliserer uro knyttet til konsekvensene av flyttingen».

Derimot er det et tydelig mindretallsforslag (AP, SV, SP) helt i tråd med NTOs uttalelse som «ber regjeringen stanse omorganiseringen av Kulturrådet og overflyttinger fra 78-poster på Kulturdepartementets budsjett, sørge for at prosessen gjennomgås på nytt, med grundige konsekvensanalyser og høringsrunder hos relevante instanser, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag for godkjenning, på egnet måte».

Til forskjell fra Kulturdepartementet, definerer disse partiene altså omleggingen som *politikk* innenfor Stortingets beslutningsmyndighet og ikke som en omorganisering innenfor departementets «alminnelige organisasjons- og instruksjonsmyndighet».

Dette vil være et sentralt utgangspunkt for NTOs videre arbeid med denne saken.

OVERFØRINGER FRA KULTURFONDET TIL KULTURRÅDETS DIREKTORATLINJE

Forslagene om overføringer fra Kulturfondet til Kulturrådets direktoratlinje opprettholdes med unntak av noen virksomheter på det visuelle området som forblir i fondet.

Mindretallet (AP, SV, SP) mener at regjeringens forslag til overføringer går for langt og fører til en svekkelse av Kulturfondet og armlengdeprinsippet sammen med en maktkonsentrasjon i strid med regjeringens eget mål om maktspredning.

De kritiserer likevel ikke direkte at tilskudd til personlige kunstnerskap som Jo Strømgren Kompani og Verdensteatret er flyttet til Kulturrådets direktoratlinje og dermed underlagt politisk instruksjonsmyndighet.

Dette til tross for sterk kritikk fra rådsleder og flere aktører i bransjen som, i likhet med NTO, har påpekt at dette bryter med armlengdeprinsippet.

Derimot er det et mindretallsforslag (AP, SV, SP) som ber regjeringen opprette en ny søknadsbasert ordning for drift og langsiktig støtte til de etablerte scenekunst- og dansekompaniene under Norsk kulturråd, *utenfor Norsk kulturfond* [...].

Dette er et resultat av et samlet lobbyarbeid fra Danse- og teatersentrum, Norsk Skuespillerforening, Norske Dansekunstnere, Danseinformasjonen og Creo. I deres innspill gis det ingen svar på hvordan en slik ordning utenfor fondet kan innrettes slik at fordelingen av midlene er politisk uavhengig.

Spørsmålene skal avklares nærmere i scenekunststrategien.

ABE-KUTTET

I tråd med NTOs uttalelser er mindretallet (AP, SV) kritiske til at regjeringen avviser å evaluere effektene av den såkalte ABE-reformen som svekker økonomien i kulturlivet. De påpeker at kuttene «særlig har

rammet de nasjonale institusjonene, som er en viktig del av den nasjonale kulturelle infrastrukturen for fri ytring».

Disse formuleringene er i tråd med NTOs uttalelser. I denne saken kan det likevel være verdt å merke seg at SP ikke er med på de kritiske mindretallsmerkningene fra AP og SV.

GAVEFORSTERKNINGSORDNINGEN

På kulturområdet videreføres gaveforsterkningsordningen, men den vil bli endret til en rammestyrte ordning som finansieres av spillemidler.

Ordningen støttes opp om av flertallet (H, KrF, FrP).

Mindretallet (AP, SV, SP) tar derimot fortsatt til orde for å avvike ordningen som de mener er upresis, lite effektiv og skaper økt ulikhet i kulturtilbudet i landet.

Det kan være verdt å merke seg at Kunnskapsdepartementet foreslår å avvike gaveforsterkningsordningen for forskning, uten at det gis noen nærmere begrunnelse. Forslaget er møtt med betydelig kritikk fra universiteter og høyskoler som krever at ordningen beholdes inntil den i det minste er evaluert. Det vises blant annet til at statlig gaveforsterkning i mange tilfeller er helt avgjørende for at forskningen lar seg gjennomføre, samt at ordningen sikrer større mangfold og bredde i forskningen som en motvekt til dagens situasjon der stadig mer forskning er programstyrt, mye etter føringer besluttet i departementene.

NTO har gjennomgående vært positiv til tiltak som kan styrke det samlede finansieringsgrunnlaget for kultursektoren. Samtidig har vi oppfordret til en prinsipiell diskusjon om statens rolle, mål og virkemidler for å fremme privat finansiering, samt at nye ordninger som gaveforsterkningen fortløpende evalueres.

Vedlegg

FASTE FORDELINGSNØKLER

Tilråding/flertallsmerknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at forutsigbare rammer er viktig for langtidsplanleggende musikk- og scenekunstinstitusjoner, og at faste fordelingsnøkler sikrer nødvendig økonomisk forutsigbarhet i en tid med stor usikkerhet som følge av covid-19. Flertallet foreslår på denne bakgrunn at ordningen med faste fordelingsnøkler opprettholdes for 2021 for tilskudd til institusjoner som tidligere var budsjettert på hhv. post 71 og 73, med forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel på 30 pst.

Flertallet vil presisere at ingen fordelingsnøkler blir endret med dette forslaget. Bevilgningen er nå flyttet til post 70, og gjelder ca. 20 institusjoner, alt fra regionoperaer til teatre m.m. De institusjonene som er nevnt i pkt. 2 i forslaget er unntakene, altså de som er 100 pst. statlig finansiert. Tilskuddene som tidligere ble budsjettert på post 71 og post 73, og som har vært omfattet av romertallsvedtak om 70/30-delning, vil fortsatt være det. Tilskuddene som i budsjettet for 2020 var budsjettert under post 70 Nasjonale institusjoner, og som det aldri har vært knyttet noen fordelingsnøkkel til, skal selvfølgelig fortsatt være unntatt.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget samtykker i at for 2021 skal:

Det ordinære offentlige driftstilskuddet til musikk- og scenekunstinstitusjoner på kap. 323 Musikk og scenekunst, post 70 Musikk- og scenekunstinstitusjoner, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen

Fordelingsnøkkelen gjelder ikke tilskuddet til Dansens Hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett, Det Norske Teatret, Musikkelskapet Harmonien, Nationalteatret og Oslo-Filharmonien.»

Mindretallsmerknader og -forslag

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår at ordningen med faste fordelingsnøkler for finansiering av de regionale kulturinstitusjonene avsluttes f.o.m. 2021. Disse medlemmer er svært kritiske til forslaget, da dette undergraver prinsippet om at staten skal ta et forutsigbart ansvar for å finansiere viktig kulturell infrastruktur over hele landet. Det er for disse medlemmer uaktuelt å dytte mer av ansvaret for finansiering av de aktuelle institusjonene over på fylkene.

Disse medlemmer ber regjeringen opprettholde de faste finansieringsnøkklene, prioritere arbeidet med å få på plass en revidert kulturlov og ber i tillegg om forsterket innsats for å bedre samarbeidet mellom forvaltningsnivåene, slik at ordningen med faste fordelingsnøkler kan fungere etter formål.

Disse medlemmer registrerer at Høyre og Venstre sammen har avvist avviklingen av fordelingsnøkklene i media, kun uker etter at kulturministeren la frem forslaget, og før behandling i Stortinget. Disse medlemmer forventer at dette medieutspillet følges opp og at regjeringen snur. Samtidig stiller disse medlemmer spørsmål ved prosessen og ikke minst den uro dette skaper for regionale myndigheter og kulturinstitusjonene rundt om i landet, som allerede er i en vanskelig situasjon grunnet pandemien.

Med bakgrunn i dette fremmer disse medlemmer følgende forslag til følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021 gjeninnføre vedtak om 'Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd', med samme ordlyd som tidligere år.»

OVERFØRINGER TIL KULTURRÅDETS DIREKTORATLINJE

Mindretallsmerknader og -forslag

H, KrF:

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti merker seg at flere budsjettposter under kapitlet er nye eller overført fra andre kapitler på Kulturdepartementets budsjett. Disse medlemmer støtter departementets forslag om overføring av større ansvar for den administrative tilskuddsforvaltningen til underliggende virksomheter, og har merket seg at endringene vil bidra til større likebehandling av tilskuddsmottakere ved å se lignende tiltak i sammenheng på tvers av fagfelt. Disse medlemmer merker seg at organisasjoner og institusjoner som berøres av disse flyttingene signaliserer uro knyttet til konsekvensene av flyttingen.

Disse medlemmer støtter premisset om overføring av tilskudd fra Norsk kulturfond til disse budsjettpostene. Dette vil i større grad rendyrke Kulturfondet til prosjekter og tiltak som vurderes på kunst- og kulturfaglig grunnlag, og ikke binde fondets midler opp i faste ordninger eller mottakere.

AP, SP, SV:

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er imot regjeringens tekniske omposteringer under Kulturdepartementets budsjett og viser til disse medlemmers merknader under kap. 320.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår en omfattende omstrukturering av forvaltningen i kulturfeltet, der vesentlige summer og flere tilskuddsformål som i 2020 har mottatt tilskudd fra Norsk kulturfond, er foreslått overført til andre budsjettposter. I tillegg foreslås en rekke overflyttinger fra Kulturdepartementet til Norsk kulturfond. Disse medlemmer mener det er oppsiktsvekkende at det foreslås store strukturelle endringer som får politiske konsekvenser på nåværende tidspunkt, særlig ettersom kulturlivet står midt i en pandemi og har behov for stabilitet og forutsigbarhet. Disse medlemmer mener dette er særlig bekymringsfullt da dette skjer uten forutgående arbeid, uten åpen prosess og uten involvering av de aktørene som flyttes eller Stortinget.

Disse medlemmer viser til at Kulturrådet i sin egen budsjettsøknad selv foreslår å flytte noen tiltak vekk fra Kulturfondets faglige vurderinger, med begrunnelse at disse aktørene ikke driver en type virksomhet som kan vurderes etter kunstfaglige vurderinger. Disse medlemmer viser også til at Arbeiderpartiet sammen med Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti gjentatte ganger har tatt til orde for å flytte enkelte tiltak, med samme begrunnelse som Kulturrådet.

Disse medlemmer mener likevel regjeringen går altfor langt i å foreta seg endringer, og at endringene i det fremlagte budsjettet vil føre til en alvorlig svekkelse av Kulturfondet, og igjen en svekkelse av armlengdes avstand- prinsippet. Endringene vil føre til en større maktkonsentrasjon, som disse medlemmer mener er i strid med målet om maktspredning, som regjeringen selv tok til orde for i kulturmeldingen, Kulturens Kraft.

En annen konsekvens av regjeringens endringer er at store deler av kulturlivet samtidig vil ekskluderes fra muligheten til å søke om prosjektstøtte fra Kulturfondet, da Kulturfondet som hovedregel forbeholdes søkere som selv ikke mottar statlig tilskudd. For mange vil flyttingen derfor bety en svekkelse av rammevilkår. Disse medlemmer mener dette igjen kan ramme mangfoldet og svekke aktørenes mulighet for å skape aktivitet, og at regjeringen gjennom tekniske flyttinger derfor fører deler av kulturlivet bak lyset. Ettersom regjeringen i sitt budsjettforslag ikke har lagt inn særlige økninger i driftstilskuddene til organisasjoner som nå flyttes til post 74 og 75, forutsetter disse

medlemmer at eventuell gjennomføring av flytteprosessene ikke vil ekskludere søkere som tidligere har søkt ordninger som for eksempel prosjektmidler fra Norsk kulturfond og KORO.

Disse medlemmer mener regjeringens endringer i budsjettstrukturen vil kunne gi store konsekvenser som vi ikke tror er vurdert på god nok måte. Disse medlemmer er opptatt av å sikre nødvendig maktspredning på kulturfeltet, ivareta prinsippet om armlengdes avstand og like muligheter gjennom opprettholdelsen av søkbare midler.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stanse omorganiseringen av Kulturrådet og overflyttinger fra 78-poster på Kulturdepartementets budsjett, sørge for at prosessen gjennomgås på nytt, med grundige konsekvensanalyser og høringsrunder hos relevante instanser, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag for godkjenning, på egnet måte.»

ETABLERTE KOMPANIER

Flertallsmerknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida, der det pekes på? at det kan være et behov for å stimulere frie grupper som har vært gjennom kvalitetsheving og profesjonalisering senere år. Flertallet erkjenner at det er behov for å tette hullet i dagens infrastruktur der små faste scenekunstensembler og etablerte kompanier som har mistet basisstøtte, mangler forutsigbarhet og finansiell kontinuitet. Flertallet vil peke på at det er behov for en mer langsiktig økonomisk infrastruktur rundt de frie gruppene. En eventuell ny ordning bør bygge opp under risikovillig scenekunst av høy kvalitet. Flertallet peker særlig på ensembler som driver god publikumsutvikling, som tar ansvar for et ungt publikum, og som sikrer lokal forankring og egenart.*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, ser at for at den frie scenekunsten kan trenge en nasjonal infrastruktur som støtter opp om kvalitativt gode ensembler. Tidligere og nåværende erfaringer med statlig og kommunalt samarbeid er god både i Norge og i de skandinaviske landene. Flertallet i ønsker seg derfor et pilotprosjekt for en slik nasjonal ordning gjennom for eksempel Vega Scene. Flertallet merker seg at å ha kommunen eller prosjektstøtte som eneste finansieringskilde er sårbar for de godt etablerte frie scenekunstensemblerne. Risikospredning er nødvendig for å sikre at den risikovillige scenekunsten mulighet til å levere kvalitet over tid. Flertallet ser at et kommunalt og nasjonalt samarbeid vil vi kunne få til et tydelig nasjonalt løft for et mangfoldig scenekunstfelt på tvers av skiller mellom fri scenekunst og annen scenekunst.

Mindretallsmerknader- og forslag

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil be regjeringen vurdere å legge frem forslag til ny infrastruktur for det frie scenekunstfeltet som gir etablerte og nyere scenekunstensembler muligheten til å jobbe målrettet og stabilt med scenekunst og publikumsbygging lokalt, nasjonalt og internasjonalt. En ny ordning må ivareta behovet for kunstfaglige vurderinger og armlengdes-avstand-prinsippet.

[Ap, Sv, SP] ber regjeringen sørge for at en ny ordning for etablerte kompanier blir etablert så raskt som mulig, og foreslår følgende: Stortinget ber regjeringen opprette en ny søknadsbasert ordning for drift og langsiktig støtte til de etablerte scenekunst- og dansekompaniene under Norsk kulturråd, utenfor Norsk kulturfond, og komme tilbake til Stortinget med innretningen for en slik ordning senest i forbindelse med revidert statsbudsjett våren 2021.

ABE-KUTT

Flertallsmerknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket der det ble foreslått at satsen for driftskuttet som er knyttet til regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen), økes med 0,1 prosentpoeng fra 0,5 til 0,6 under alle rammeområder. Innenfor rammeområde 3 utgjør budsjettendringen som foreslås som følge av dette 2,307 mill. kroner.

Mindretallsmerknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen så langt ikke har villet evaluere effektene av den såkalte ABE-reformen som gjennom åtte år har kostet offentlige institusjoner 11,4 mrd. kroner gjennom årlige budsjettkutt. Disse medlemmer er kritiske til hvordan regjeringen, gjennom å overføre ABE-reformens kutt til kulturbudsjettet, har svekket økonomien i kulturlivet. Disse medlemmer mener ostehøvelkuttene særlig har rammet de nasjonale institusjonene, som er en viktig del av den nasjonale kulturelle infrastrukturen for fri ytring.

Disse medlemmer er særlig skuffet over at regjeringen i budsjettforliket med Fremskrittspartiet velger å øke ABE-kuttene ytterligere fra 0,5 pst. til 0,6 pst.

GAVEFORSTERKNING

Flertallsmerknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at gaveforsterkningsordningen bidrar til å utløse større pengegaver til kunst og kultur, gjennom at pengegavene utløser en gaveforsterkning til mottakeren på normalt 25 pst. av gavebeløpet. Flertallet viser til at dette utløser private initiativ til finansiering for betydelige summer hvert eneste år. Ordningen har blitt et av de største formålene innen kultur, hvor det er utløst private gaver for flere hundre mill. kroner til kulturformål.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at for å ha et så rikt og godt kulturliv som mulig, må alle gode krefter mobiliseres. Dette innebærer både offentlig og privat engasjement. Et større spekter av finansieringskilder skaper også et større spekter av aktører som er engasjerte i, og som ønsker å bidra til et levedyktig og mangfoldig kulturliv. Dette er en styrke for kulturen.

Flertallet vil påpeke at mange av de private fondene og stiftelsene som har vært viktige aktører for kulturlivet i lang tid, har vært forbeholdt en liten del av kultur-Norge. De har vært forbeholdt aktørene som har kjent til ordningene og søkemulighetene, og som har hatt ressurser til å sette seg inn i de ulike søknadsprosessene. Med gaveforsterkningsordningen har dette blitt tilgjengelig for mange fler, og mange flere aktører enn tidligere har fått nytte godt av midler fra private fond, stiftelser og næringsliv enn tidligere.

Flertallet viser til at nye tall for tildelingene for 2019 peker på at søkermassen aldri har vært større. I dag er det over 300 institusjoner som mottar midler fra ordningen, og mange av disse er førstegangssøkere. Kulturaktører fra samtlige fylker i hele Norge mottar midler, og tildelingene viser stor bredde; fra de store institusjonene og internasjonalt anerkjente kompanier, til mindre historielag, lokale kulturhus og festivaler. Mange institusjoner er svært glade for og er blitt ivrige brukere av gaveforsterkningsordningen, disse medlemmer viser til at ordningen blir rammestyrte fra 2021.

Mindretallsmerknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at gaveforsterkningsordningen er en upresis og lite effektiv måte å støtte kulturlivet på. Ordningen tilfaller i hovedsak organisasjoner og institusjoner som allerede er finansiert med gaver og tilskudd fra det private, og den rammer geografisk svært skjevt. Disse medlemmer viser til at Sosialistisk Venstreparti var imot innføringen av ordningen, og mener hele ordningen bør avvikles.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti var mot innføringen av gaveforsterkningsordningen og får bekreftet at ordningen bidrar til at den statlige innsatsen skaper økt ulikhet i kulturtilbudet i landet. Departementets egne tall viser eksempelvis at fordelingen viser at mens folk i Oslo får drøye 28 kroner pr. innbygger, får folk i Troms og Finnmark mindre enn 9 kroner pr. innbygger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår i Arbeiderpartiets alternative budsjett å avvikle gaveforsterkningsordningen. Bevilgningen på 70 mill. kroner foreslås omprioritert med 30 mill. kroner til en styrking av Frifond, 10 mill. kroner til å styrke den desentraliserte ordningen for tilskudd til regionale kulturbygg. De resterende 30 mill. kronene øremerkes bidrag til aktivitetstilskudd gjennom kommunene, til sikring av barn og unges deltakelse.

REGIONALE KULTURFOND

Mindretallsmerknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i dag finnes gode ordninger for det profesjonelle kulturfeltet og det frivillige kulturfeltet, men ingen ordninger som ser på samspillet mellom det profesjonelle feltet og amatørfeltet. Disse medlemmer mener ideen om å bygge opp regionale kulturfond som supplement til den nasjonale kultursatsingen er en god løsning, da dette vil bidra til å styrke kultursatsingen i hele landet, i tillegg til å styrke samspillet på tvers av frivilligheten og det profesjonelle kulturliv.

Disse medlemmer viser til regjeringens mislykkede og upopulære forsøk på regionalisering av kulturen, og mener det hele bygget på feil premiss, ved at regjeringen ville skyve økonomisk ansvar fra staten over på allerede hardt pressede kommuner og regioner. Disse medlemmer er opptatt av å styrke den kulturelle grunnmuren, og foreslår derfor en prøveordning med regionale kulturfond, i tillegg til den eksisterende infrastrukturen på kulturfeltet.

STORTINGSMELDING OM MUSIKK

Mindretallsmerknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer innspillet fra flere organisasjoner om behov for en helhetlig gjennomgang av musikkfeltet, som ser både institusjoner, organisasjoner, frivillighet, utøvere og virkemiddelapparatet i sammenheng. Disse medlemmer er enig i behovet og ber regjeringen prioritere å sette i gang arbeidet med en ny stortingsmelding om musikk.

KOMITEMERKNADER, FLERTALLSMERKNADER OG MINDRETALLSFORSLAG OM ENKELTMEDLEMMER

Samlede komitemerknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, er positivt innstilt til «Akropolis-visjonen» i Stavanger, samlokaliseringen av **Rogaland Teater** og Museum Stavanger (MUST), som omtalt i Stavanger kommunes kommunedelplan for kunst og kultur 2018–2025. Byggene er av stor kulturhistorisk betydning og ble tegnet av arkitekt Hartvig Sverdrup Eckhoff i årene 1883–1897. Visjonen tar opp i seg den kraften og betydningen de kulturhistoriske bygningene representerer, og gir rom til moderne teaterproduksjon og nødvendige nye utstillingsflater for Museum Stavanger. Det anerkjente arkitektfirmaet Helen & Hard utførte våren 2019 en mulighetsstudie som viste at det er mulig å få til nyskapende samarbeid mellom museum og teater på eksisterende tomt.

Flertallet viser til at både Rogaland Teater og Museum Stavanger har prekære behov for sin bygningsmasse, som må løses gjennom en videre utredning av mulighetene i Akropolis-visjonen.

Komiteen vil peke på den nasjonale, og internasjonale anerkjennelse som **Peer Gynt spelet** på Gålå representerer. Komiteen viser til regjeringens strategi for kulturturisme og mener den utviklingen som har vært rundt Peer Gynt spelet er et godt eksempel på dette. Spelet setter Norge på kartet og bidrar til økt reiseliv. Forestillingen bidrar til arbeidsplasser og utviklinger i distriktet. Forestillingen har fått midler fra Kulturrådet i mange år.

Komiteen vil anføre at Peer Gynt spilles hver sommer ved Gålåvatnet, som har 2 300 seter. Hvert år selges ca. 30 000 billetter. Selskapet har fem årsverk, og engasjerer gjennom sommeren over 300 frivillige, og et stort antall skapende og utøvende kunstnere. Selskapets omsetning er på 26 mill. kroner, hvorav 14 mill. kroner er rene billettinntekter. Komiteen mener spelet forvalter en viktig kulturarv og skaper kunstneriske resultater av ypperste kvalitet, og er i front i landet på bruk av teknologi i formidling av kultur i natur. Ringvirkningene for nærings- og reiselivet i hele Gudbrandsdalen ble beregnet til 80 mill. kroner i 2015.

Flertallsmerknader

Dette flertallet [alle medlemmene unntatt FrP] ønsker å fremme samlokaliseringen av **Beaivváš samisk nasjonalteater** og Samisk videregående skole og reindriftsskole som et viktig og fremtidsrettet prosjekt. Dette flertallet viser til at regjeringen foreslår å bevilge 13 mill. kroner til prosjektering av et nytt og moderne bygg i Kautokeino for en fornuftig samlokalisering av **Beaivváš samisk nasjonalteater** og Samisk videregående skole og reindriftsskole.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til planene om en oppgradering av **Olavshallen i Trondheim**. Olavshallen er en av Trondheims viktigste arenaer for konserter og forestillinger, og også tilholdsstedet for **Trondheim symfoniorkester**. Over 30 år etter åpningen er det imidlertid behov for et omfattende vedlikehold og oppgradering slik at huset fortsatt kan være en tilfredsstillende arena etter nåtidens krav og behov.

Mindretallsforslag (AP, SV, SP)

Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak fra 2009 om å gjøre **Arktisk Filharmoni** til et nasjonalt orkester og sørge for likeverdig finansiering med de øvrige landsdelsorkestrene.